

- xⁱ. 6242 - 1940. xii. 12. - kételes - egyhangú;
xii. 6415 - 1941. v. 29 - vegyes - egyhangú;
6523 - " ix. 16. - történelmi - egyhangú.

Budapest, Pest m., 1919. i. 31., díj. h. cs.

avatási ábrák: 85 / 1940-41. j. i. g.

"Rite."

Rep. 1941. ix.

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVAN TUDOMÁNYEGYETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

36.

1941./1942. szám.

Érk: 1941. évi szeptember hó 10. n.

Előirat: _____

drb. melléklet. Utóirat: _____

Prizálathra kiadatik:

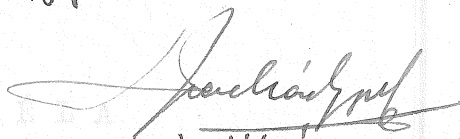
Dr. Haerdel Vilmos

„ Baranyai Béla

professzor munkái.

Debrecen 1941. évi szeptember 11. éi.

Irta:

e. i. deHau

Debrecen, 1941.

Előadom,
Doktori értekezés
Deb. 1941. 7.

A M A G Y A R O R S Z Á G G Y Ü L É S

T A N Á C S K O Z Á S I É S F E G Y E L M I

R E N D J E .

Doktori értekezés a közjog köréből.

Irta:

V Á G H Y B É L A

*A 15-27. U. anyagán nem más, mint a két
hárszobély, amelyekre - bár eltérő sorrend.
ben adott - átirása.
On állásap benne nincs több, mint az. az az
eltérő sorrend, de ezt on eltérő sorrend.
meg.
A 1-14. U. szer. ámból el megosolli mint.
27. U. az. a dolgot elfogadható, de növekedés
minoritása val.*

Sept. 23. Debrecen. 1941.

Károlyi

F O R R Á S A I M :

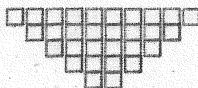
- A felsőház házszabályai. 1939.évi hivatalos kiadás. Budapest. 1939.
- A képviselőház házszabályai 1939.évi hivatalos kiadás. Budapest. 1939.
- Barabási dr. Kun József: A parlamenti házszabályok. Politikai tanulmány. FranklinT. kiadása Budapest. 1907.
- Dr. Ferdinándy Géza: Magyarország közjoga /Alkotmányjog/ Policzer kiad. Bpest. 1902.
- Dr. Kmety Károly: Magyar közjog. Hatodik teljesen átdolgozott kiadás. Grill Károly kiadása. Budapest. 1926.
- Nagy Ernő: Magyarország közjoga /Alkotmányjog/ Negyedik átdolgozott kiadás Athenaeum kiadás. Budapest. 1901.

Timon Ákos:

Magyar alkotmány- és jog-
történet. Második bővített
kiadás. Hornyánszky Viktor
könyvnyomdája. Bpest. 1903.

Dr. Tomcsányi Móricz: Magyarország közjoga.

A szerző Magyar közjog c.
művének második és átdol-
gozott kiadása. A szerző
kiadása. Budapest. 1932.

A magyar közjog alaptétele szerint az állami főhatalom alanya maga az állam. Az államhatalmat pedig a szent korona, Szent István koronája képviseli.

A szent korona egész testét /: totum Corpus sacrae regni coronae:/ a király és a nemzet együtt alkotják. Épen ezért a főhatalmat csak a szent korona egész teste, vagyis a király és a nemzet, illetőleg ennek országgyűlési szerve /: a parlament :/ együttesen gyakorolhatják.

A főhatalom gyakorlásának ez a kettősége egész a királyság kezdetéig nyulik vissza. Már ekkor az állami főhatalmat a király és a nemzetgyűlés együtt gyakorolják.

A parlament is mint minden jogintézmény, egy fejlődési folyamaton ment át. E fejlődés hosszú századokig tart. Vázlata a következő:

Az országgyűlés csirája a királyi tanács /: concilium regale, senatus regalis:/ Tagjai egyházi és világi főméltóságok, aki-

ket királyaink meghallgattak rendelkezéseik kiadása előtt.

Később Szent László és Kálmán király idejében főleg egyházi kérdések szabályozására zsinat, synodus néven népesebb gyűléseket is tartanak. Ezekben az alsó papság és nemesség is megjelenhetnek, a tanácskozásban azonban csak a királyi tanács tagjai vesznek részt.

Majd a székesfehérvári törvényt napok jönnek gyakorlatba. Ezekben az évente tartott országos gyűlekezeten a nemesség személyesen jelenik meg. Kezdetben a király vagy a nádor elnöklété alatt törvénykezési és igazságszolgáltatási ügyeket intéznek el. Később országos kérdéseket is tárgyalnak és e tárgyalásokban a jelenlévő nemesség is részt vesz.

A XIII. század második felében tartott ilyen gyűlések már valóságos szabályalkotó gyűlések s a szó mai értelmében országgyűlési jelleget öltenek magukra /: parlamentum publicum, parlamentum genevale, vagy

congregatio generalis vagy totius regni.:/

Az országgyűléseken a királyi tanács tagjai /: praelati et barones :/ is jelen vannak, sőt előkelő állásuknál fogva megkülönböztetett helyük van.

Az Anjouk alatt az országgyűlés jelentősége csökken, majd a királyi tanácsnak is két tagozata alakul ki: a kisebb és nagyobb tanács. Az előbbi tagjai maradnak a praelati et barones, vagyis a régi tanács tagjai; az utóbbiban pedig az említetteken kívül a nagybirtokú nemesség, az úgynevezett: proceres is helyet foglalnak.

Az országgyűlésben a megnagyobbodott királyi tanács megtartja a régi különleges helyzetét. Elannyira, hogy lassan gyakorlat lesz, hogy a királyi tanács a köznemesektől elkülönülve tanácskozik.

A kifejlődött gyakorlatot az 1608: kor.u.I.t.c. erősíti meg.

E törvény után az országgyűlés két táblára, két külön tanácskozó és határozó testületre tagozódik.

Az egyik a karok és rendek, majd a későbbi fejlődés során a: követek táblája, vagy alsótábla lesz, a másik pedig a főrendi, vagy felsőtábla, mely a megnagyobbodott királyi tanácsból fejlődött ki.

Az országgyűlés történetében az 1848. év új korszak kezdetét jelenti. Ekkor ugyanis az addigi alsótáblát, az egész népet képviselő képviselőház váltja fel. A felsőtábla azonban az 1885:VII.t.c. alapján bekövetkezett módosítással megtartja főrendi jellegét.

A népképviselőten alapuló képviselőház és a módosított főrendiház egész 1918-ig a főhatalom gyakorlásának egyik szerve marad. Változást csak a háborút követő összeomláshoz.

1918 november hó 16-án a képviselőház ugyanis önmagát feloszlatja, a főrendiház pedig még ugyanezen a napon tartott ülésében a képviselőház határozatát tudomásul veszi és tanácskozásait berekeszti.

Mivel a régi országgyűlés felélesztése nem volt lehetséges, a kormányzat az ál-

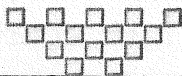
lami hatalom ősi forrásához, a nemzethez fordul, hogy ez legfőbb akarátának képviseletére "nemzetgyűlés"-t válasszon.

A nemzetgyűlés a magyar államszuverenitás egyedüli letéteményesének, a szuverenitás törvényes képviseletének nyilvánítja magát, mely az államhatalom gyakorlásának további módját is jogosult rendezni.

A nemzetgyűlés él is ezzel a jogával Kormányzót választ, majd 1925-ben megalkotja a választójogi törvényt s ezzel lehetővé teszi az 1918 előttihez teljesen hasonló szervezetű képviselőház egybegyűlését.

1926-ban módosítja a főrendiház összetételét is és létrehozza a felsőtábla mai formáját, a: felsőházat.

Ma a képviselőház és a felsőház mint a magyar nemzet országgyűlése, megkoronázott király hiányában az állami főhatalom legfőbb és egyedüli birtokosa. Ez a provizorikus állapot azonban a szent korona tanában semmi változást nem vált ki.

Az országgyűlésnek elvileg minden-
kori feladata közreműködni a törvényalkotás
terén, vagyis az állampolgárok érdekeinek, az
alkotmány szellemének megfelelő jó törvényeket
~~et~~ véglegesen megszövegezni és őrködni afelett,
hogy a kormány a törvényt a király és ország-
gyűlés akaratának megfelelően hajtja-e végre?

Ezen az elvi határon túl semmi.

Ahhoz azonban, hogy a parlament nehéz és sok
oldalú feladatának megfelelhessen, biztosít-
ékokra és kiváltságokra van szüksége.

Ilyen kiváltság a parlamentnek az a
joga, hogy tagjai igazolását maga végzi, hogy
fegyelmi kérdésekben a parlament bíraskodik,
hogy az országgyűlésben a fegyelmet az elnök,
illetőleg a háznagy tartja fenn, hogy az or-
szággyűlés tagjai összeférhetetlenségi és
mentelmi ügyeiben maga határoz, hogy ellen-
őrizheti a kormány működését, sőt a miniszte-
reket vád alá is helyezheti és nem utolsó sor-
ban, hogy a napirendet, az egyes bizottságok
működésének módját, a törvények tárgyalásának
rendjét maga állapítja meg.

A magyar országgyűlést e jogok mind megilletik. Az ide vonatkozó szabályok rendszerint a parlamentek önállóan /: autonom jogkörben:/ alkotott házszabályaiban találhatók.

Igy hazánkban is.

Országgyűlésünket az 1848. évi IV. törvénycikk kötelezi házszabályalkotásra. Ez az idézett törvényben megállapított keretek között meg is történt.

Mik ezek a házszabályok?

A házszabályok a törvényhozó szuverén akaratelhatározásának keletkezési rendjét meghatározó szabályok összessége.

Mint ilyen, a parlamenti eljárás formai jogát tartalmazza. E jog lehet írott, vagy nem írott, szabatosabban: szövegezett, vagy szokásjog. Tehát tágabb és szűkebb fogalom meghatározás lehetséges.

Tágabb értelemben a házszabályok azon írott /: szövegezett :/ és szokásjogi szabályok foglalatára, amelyek a törvényhozó szerv belső életének működési, eljárási módjait irányítják.

Szűkebb értelemben házszabályoknak tekinthetjük azoknak a szövegezett szabályoknak összességét, amelyek a ház eljárását előre meghatározott módon, minden hasonló esetre, mindaddig kötelezőleg állapítják meg, amíg bizonyos, szintén előirt formaságok betartásával a ház azokat hatályon kívül nem helyezi.

E fogalmi meghatározások közül helyesebb az előbbi, mert nem képzelhető oly parlament, melynek ne lenne a szűkebb értelemben vett házszabályokon kívül - ezek hézagainak kitöltésére - inter, praeter vagy contra leyem parlamentarism működő szokásjogi szabályai.

A házszabályok a törvényhozó-szerv szuverén akaratelhatározásának keletkezési rendjét határozzák meg. Céljuk tehát egy bizonyos előre meghatározott rend létesítése. Elképzelhetetlen ugyanis parlamenti munka úgy, hogy az eljárási és tanácskozási szabályokat ad hoc, az egyes javaslatok tárgyalása előtt állapíttatnának meg.

A házszabályok főfeladata:

Rend létesítés. Célja pedig a meddő időpazarlás elkerülése végett a törvényhozó szerv működésének munkálkodása módjának megállapítása.

Kérdés, mik tartoznak a házszabályok körébe, mik a házszabályok tárgyai?

Az általános elmélet szerint minden helyesen megalkotott házszabálynak magába kell foglalnia: az alakulás, a szervezet, a tanácskozási és fegyelmi rend szabályait.

Ennyit feltétlenül tartalmazniuk kell. E szabályok megalkotásának joga, következménye a szuverén állami akaratképzés feltétlen szabadságának.

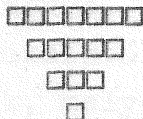
De fogalmilag nem tárgyai a házszabályoknak a parlament többi kiváltságának: a mandátumok igazolásának, az összeférhetetlenségi esetek megállapítására, immunitására, sérthetetlenségére, a két ház egymással és a kormánnyal való érintkezésre vonatkozó szabályok.

A parlament működése három irányu és ennek megfelelőleg három minőségben jelentkezik. Mint törvényhozó szerv, mint határozó

szerv, mint önmagát kormányzó testületi alakzat.

Házszabályokat csak az első két minőségben alkot.

Mint önmagát kormányzó testületi alakzat, szabályokat ugyan alkot segédhivatalai számára, azonban ezek csak ügyviteli szabályok és mint ilyenek, nem belső kiegészítő részei az országgyűlés szervezeti, tanácskozási és fegyelmi rendjének, vagyis a házszabályoknak.

Ezekután térjünk át a tulajdonképe-
ni kitűzött tárgynak, a magyar országgyűlés
tárgyalási és fegyelmi rendjének ismertetésére.

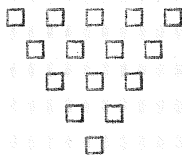
Országgyűlésünk érvényben lévő ház-
szabályait, külön a képviselő, külön a felső-
házát, az 1939. évi hivatalos kiadások tartal-
mazzák.

Tartalmukat legnagyobb részben azonos
rendelkezések alkotják. Ami különbség van köz-
tük, az a két Ház belső összetételében mutat-
kozó eltérések eredménye.

Mindkét házszabályban benn vannak
azok a rendelkezések, melyeket a helyesen meg-
alkotott házszabályoknak magukban kell foglal-
niuk. Tartalmazzák az alakulásra, a szervezetre,
a tanácskozási, szavazási és fegyelmi rendre
vonatkozó szabályokat.

A továbbiakban, a tanácskozási és
fegyelmi rendre vonatkozó szabályok közül be-
szélünk: a napirendről, ennek megállapításáról
a napirend tárgyaitól, a tanácskozás- és hatá-
rozatképességről. Majd szó lesz a törvényjavas-

latok letárgyalásának módjairól s végül a szavazásra, a nyilvánosságra és a fegyelmi rendre vonatkozó rendelkezésekről.

Az ülések előre meghatározott munkaprogramja a napirend.

Napirendjét a képviselőház az elnök előterjesztésére maga állapítja meg. Ha ezt elmulasztaná, az elnök kötelessége a napirend meghatározása. Az ülést - határozó képtelenség esetét kivéve - nem is lehet addig bezárni, míg a legközelebbi ülés napirendje nincs megállapítva. A felsőházban a napirend megállapítása az elnök feladata.

Az elnök napirendi javaslatához legfeljebb négy képviselő, kettő a javaslat mellett kettő a javaslat ellen - szólhat hozzá.

A napirendi indítvány ellen csak

azok szólhatnak, akik az elnöki előterjesztéssel szemben ellenindítványt, vagy kiegészítő indítványt akarnak tenni. Ilyenkor az ellenindítványt vagy kiegészítő indítványt a szólásra való jelentkezéssel egyidőben, írásban kell az elnökhöz benyújtani. Az elnök pedig a felszólalást csak akkor engedélyezi, ha a benyújtott ellenindítvány vagy kiegészítő indítvány olyan ügy napirendre tűzését javasolja, amely házszabályszerűen elő van készítve, illetőleg a kormánnyal szemben bizalmi kérdés felvetését célozza.

A napirend tárgyalására szánt időt és ezzel kapcsolatosan az interpellációk előterjesztésének idejét minden ülészak elején az elnök indítványára a Ház állapítja meg. Ennek a határozatnak a megváltoztatása céljából benyújtott indítvány felett a Ház a következő ülésben vita nélkül dönt.

Két órával meghosszabbítani a napirend tárgyalására megállapított időt, az előadó vagy a miniszter indítványára szintén vita nélkül, de nyomban meghozott házhatározattal lehet.

További hosszabbítás - ami legfeljebb tizenkét óra lehet - tárgyában benyújtott indítvány felett a Ház az előterjesztést követő ülésben dönt, de ha elfogadja, a határozat nyomban életbe lép.

Szabály szerint felszólalni csak napirenden szereplő ügyben lehet. Azonban az elnök engedélyt adhat a napirendet megelőző felszólalásra. Ha az elnök az ilyen irányú kérelmet elutasítja és a felszólalni kívánó kérelméhez ragaszkodik, az elnök az ügyet a Ház elé terjeszti, amely arról vita nélkül dönt. A napirend előtti felszólalás sem vita, sem határozathozatal tárgya nem lehet.

A napirenden lévő tárgy felett tartott tanácskozást megszakítani, félbehagyni és más kérdés tárgyalására áttérni csak sürgős esetben, az elnök indítványára, vita nélkül hozott határozattal lehet.

Az elnök azonban nem indítványozhatja, hogy a Ház a napirenden nem lévő törvényjavaslat tárgyalására térjen át.

Ha a Ház a fenti módon napirenden

nem lévő ügy tárgyalására tér át, e tárgyban ugyanabban az ülésben vitát bezárni nem lehet és határozatot is csak a miniszter megjelenését kívánó indítvány tekintetében hozhat a Ház.

A Házak napirendjén szereplő tárgyak pedig:

- a./ elnöki előterjesztések;
- b./ a kormány előterjesztései;
- c./ indítványok és
- d./ interpellációk lehetnek.

Vegyük ezeket egyenkint:

ad.a./ Házak elnökei a hozzájuk érkezett beadványukat tárgyuk, kérvényeknél a benyújtó nevének felemlítésével akár a napirend tárgyalása előtt, akár az erre szánt idő eltelte után, időnkint közlik a Házakkal.

Azokat a beadványokat, melyek nem felelnek meg a házszabályoknak, vagy a parlamenti illetet sértik, saját hatáskörükben vizsgálatsítják és erről az illetékes Háznak jelentést tesznek. Ezek a bejelentések semmi ci-

men nem tehetők sem felszólalás, sem határozathozatal tárgyává. Amennyiben az elnökök intézkedést tartanak szükségesnek, erről indítványt tesznek.

Ezekről az előterjesztésekről s azonkívül az elnököknek a Házak törvényalkotási hatáskörébe nem eső ügyekben tett előterjesztéseikről és javaslataikról a Házak két képviselő, illetve két felsőházi tag felszólalása után döntenek.

ad.b./ A kormány javaslatait, melyek leggyakrabban törvény alkotását célozzák, bármelyik Házban előterjesztheti. A javaslatok benyújtása nyílt ülésben történik és ugyanakkor a miniszternek be kell jelenteni, hogy a javaslat tárgyalásának tartamára kit kért fel előadónak és helyettes előadónak, valamint a törvényjavaslatok és a költségvetés részletes tárgyalás, egyéb javaslatok pedig előkészítés céljából mely bizottsághoz vagy bizottságokhoz utasíttassanak.

A miniszter által javasolt bizottsági tárgyalást egyik Ház sem mellőzheti; ha-

nem a képviselőházban legfeljebb két képviselő a felsőházban pedig az elnök, vagy a tagok valamelyike indítványozhatja, hogy a javaslatot még egy vagy több bizottság is tárgyalja. Az indítványok felett mindkét Házban vita nélkül döntenek. A több bizottsághoz utasított javaslatokat együttesen kell tárgyalni.

ad.c./ Ugy a képviselőház, mint a felsőház plenáris üléseinek napirendjén szerepelhetnek önálló indítványok.

Az előterjeszteni kívánt önálló indítványokat a képviselőházban a Ház asztalára helyezett indítvány-könyvbe kell bejegyezni és egyidejűleg az elnökhöz írásban benyújtani. Az indítványkönyvet az elnök a benyújtást követő ülésen felolvastatni köteles.

Az ilyen indítványokat a felsőházban írásban az elnökhöz kell benyújtani.

Az elnök azután mindkét Házban, a házszabályoknak meg nem felelő és a parlamenti illetet sértő kifejezést használó indítvány visszautasítja és erről a Háznak jelentést tesz.

Afelől, hogy a Ház az előterjesztett

latot, akár törvény alkotását célozta az, akár nem, a tárgyalás bármely szakában elveti, ugyanabban az ülészakban tanácskozás tárgya többé nem lehet. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az elnöki napirendi indítvánnyal szemben előterjesztett ellenindítványra.

ad.d./ Az interpelláció egyik mód arra, hogy a parlament hatást gyakoroljon a kormányra.

Általános szabályként lehet megállapítani, hogy interpellálni bármelyik miniszterhez lehet, hogy az interpellációt akár szóval, akár írásban, de csak közérdekű ügyben lehet előterjeszteni; hogy ugyanabban a tárgyban egy interpellációs napon csak egy interpelláció mondható el; hogy az elnök, a házszabálynak meg nem felelő, a parlamenti illetet sértő kifejezést használó interpellációt saját hatáskörében visszautasítja és erről a Háznak jelentést tesz. E bejelentése sem vita, sem határozathozatal tárgya nem lehet.

Az interpellációt a Ház asztalára tett interpellációs könyvbe be kell jegyezni.

A bejegyzésnek tartalmaznia kell: az interpelláló képviselő nevét, az interpelláció tárgyát, a miniszter vagy miniszterek megjelölését, akihez vagy akikhez az interpelláció intézve lesz és végül annak feltüntetését, hogy szóbeli vagy írásbeli interpellációt jegyeznek-e be.

A bejegyzésnek az interpellációs napot megelőző ülés kezdetéig kell megtörténnie. Az interpellációs könyvet pedig még ugyanabban az ülésben a napirend megállapítása után fel kell olvasni.

Az interpellációt ezen felül a fent megjelölt időpontig az elnökhöz írásban be kell terjeszteni; mégpedig az interpelláló saját kezű aláírásával ellátott szabatos szövegezésben; eggyel több példányban, mint ahány miniszterhez lesz intézve az interpelláció.

A beterjesztés úgy a szóbeli, mint az írásbeli interpellációnál csak a rövid tényállást és az erre alapított kérdéseket szabad tartalmaznia.

Az interpellációk elintézése az elő

terjesztéssel veszi kezdetét.

Ez a bejegyzések sorrendjében történik. A sorrendet a képviselők egymásközti megegyezéssel megváltoztathatják.

Az interpelláció a legközelebbi, vagy az ezt követő interpellációs napon terjeszthető elő. Ennek elhalasztása csak a Ház engedélyével lehetséges. Ha a Ház az engedélyt nem adja meg és az interpelláló képviselő nincs jelen, az interpellációt törölni kell.

Egyébként a képviselő bármikor töröltheti interpellációját.

Az előterjesztés előtt a Ház a miniszter indítványára vita nélkül hozott határozattal legfeljebb 15 napra el is halaszthatja az interpelláció előterjesztését.

Az előterjesztés maga írásbeli interpellációknál a szöveg felolvasásából áll. Ezután anélkül, hogy az interpelláló előterjesztését indokolná, a Ház az interpellációt vita nélkül, kiadja az illetékes miniszternek.

Szóbeli interpellációknál pedig először a jegyző felolvassa az elnökhöz benyújtott szöveget s azután az interpelláló képviselő

szóval indokolja azt.

Egy-egy képviselő egy napon legfeljebb két szóbeli interpellációt terjeszthet elő.

A szóbeli indokolás tizenöt percnél nem tarthat tovább.

Ha az interpelláló az előterjesztésre kitűzött ülésen nincs jelen, az interpellációt törölni kell és az illető képviselő ugyanabban a tárgyban az ülészak folyamán szóbeli interpellációt nem terjeszthet elő, kivéve, ha elmaradását az elnökhöz intézett beadványában igazolja. A Ház ebben a kérdésben vita nélkül dönt.

A felolvasást és a szóval előadott indokolást a miniszteri válasz követi. Ez vagy azonnal, vagy később akár szóval, akár írásban történhet. Ha a miniszter nem azonnal válaszol, vagy nyilatkozik, e szándékáról és arról is, hogy szóval válaszolna, vagy írásban nyilatkozni kíván-e, a Házat az elnök útján, legalább egy nappal előbb - értesíti. Ebben az esetben a miniszteri válaszokat a napirend meg-

állapítása után adják elő vagy olvassák fel.

A miniszter megbízásából szóbeli interpellációra a politikai államtitkár is válaszolhat anélkül, hogy a Háznak mint miniszteri megbizottat be kellene jelenteni.

Há a Ház a miniszteri választ tudomásul veszi, az interpelláció elintézettnek tekintendő, ellenkező esetben az ügyet tárgyalás végett napirendre kell tűzni.

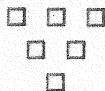
A Ház afelett, hogy a miniszteri választ tudomásul veszi-e vagy sem, vita nélkül határoz.

Interpellálni rendszerint csak interpellációs napon lehet. Ha azonban valaki rendkívül fontos és sürgős ügyben más ülésen akar interpellációt előterjesztteni, az interpelláció szövegét köteles az elnöknel, a fentebb megjelölt példányszámban benyújtani. Amennyiben az elnök nem találja a sürgős interpellációt előterjeszthetőnek, az illető képviselő kívánságára a legközelebbi ülésen a napirend megállapítása után a Hához kérdést intéz, amely vita nélkül határoz.

Sürgős interpellációt csak szóval lehet előterjeszteni. Egyébként az interpellációs napon előterjesztett interpellációkra vonatkozó szabályok érvényesülnek azzal az eltéréssel, hogy az indokolásra engedett tizenöt perces beszédidő a Háznak vita nélkül hozott határozatával újabb tizenöt perccel meghosszabbítható.

Az interpellációra vonatkozólag eddig előadott rendelkezések, a felsőházban előterjesztett interpellációkra is megfelelően alkalmazandók. Kivétel csak ott van, hogy az előterjesztés nem interpellációs napokon, hanem rendes ülés keretében, a napirend tárgyalása előtt, vagy után történik és hogy a miniszteri válasza az interpelláló viszontválasszal élhet.

Ezenkívül, ha a miniszter szükségét látná a másodszeri felszólalásnak, az interpelláló a Háznak vita nélkül megadott engedélyével újból felszólalhat.

A Házak nyilvános vagy zárt ülésben tanácskoznak és hozzák határozatukat. Ahhoz azonban, hogy egy ülésen tanácskozni és ezután határozni lehessen, a meghozott határozatot pedig jogérvényes legyen, bizonyos számú képviselő illetve felsőházi tag jelenléte szükséges.

Mégpedig a képviselőház negyven tag jelenléte esetében tanácskozásképes és az előző ülés jegyzőkönyvét, ha tartalma ellen nem tettek kifogást, hitelesítheti.

Határozatot azonban csak ötven képviselő jelenlétében lehet hozni.

A felsőház határozóképeségéhez ötven felsőházi tag megjelenése szükséges.

A képviselőház házszabályai a tanácskozó- és határozóképeség megállapítását a következő módon szabályozzák:

A tanácskozásképeség megállapítását csak a napirend tárgyalása során lehet kérni s ilyen kérelmet is csak a szólásra felhívott képviselő terjeszthet elő, mégpedig beszédének megkezdése előtt.

*Hivatalos
biz. kass
- e int
- az all
- juttani*

A képviselő beszédét köteles megkezdeni s hacsak a Ház nem szemelláthatólag tanácskozóképes, az elnök, anélkül, hogy a szólót félbeszakítaná, intézkedik a Házban tartozkodó képviselők megjelenése iránt.

A ház tagjai, az elnök megítélése szerint öt perc múlva sincsenek jelen tanácskozóképes számban, a szólót beszédében félbeszakítva, elrendeli a teremben jelenlevők összeszámmlálását. Ha azt állapítják meg, hogy a Ház nem tanácskozóképes, az elnök az ülést egy óránál nem hosszabb időre felfüggeszti. Szünet után az elnök újból elrendeli a jelenlevők összeszámmlálását s ha a Ház még akkor sem tanácskozóképes, felolvastatja a képviselők névsorát.

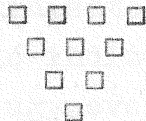
A határozóképeség megállapítását pedig a kérdés feltevéséhez való hozzászólás címén lehet kérni. A határozóképtelenséget az elnök akkor állapítja meg, ha a szavazatok összeszámmlálása után kiderül, hogy a Ház tagjai sincsenek jelen határozóképes számban. Határozatképtelenség esetében az elnök az ülést egy

óránál nem hosszabb időre felfüggeszti.

Az ülés újabb megnyitása után a jelenlévőket összeszámlálják és ha a Ház még mindig nem határozóképes, névsort olvasnak. Az elnök, a távollevők jegyzékének bemutatása mellett, a legközelebbi ülésen a Háznak jelentést tesz. Névsorolvasást egy ülésben többször is el lehet rendelni.

A felsőház házszabálya csak a határozóképeséssel kapcsolatosan rendelkezik.

Éspedig: ha a Ház nem határozóképes, az ülést az elnök felfüggeszti, ami egy óránál nem tarthat tovább. Ha a Ház szünet után sem határozóképes, az elnök ennek megállapítása után az ülést elnapolja és a Ház legközelebbi ülésén jelentést tesz arról, hogy az ülés határozatképeség hiányában megtartható nem volt.

Eddig a napirendről, ennek megállapításáról, tárgyairól, a tanácskozó- és határozóképeségről volt szó.

A napirend tárgyaival kapcsolatosan, kivéve a kormány előterjesztéseit és a törvényalkotást célzó önálló indítványokat, ezek elintézésének szabályait is letárgyaltuk.

Ezekután rátérhetünk annak a folyamatnak tárgyalására, melynek végén a Ház elé terjesztett javaslatból országos határozat lesz, mely a szentesítés és kihirdetés után maga a törvény. /: A kormányzó csak kihirdetési záradékkal látja el az országos határozatot.:/

Az ismertetés során a javaslat útját követjük.

A törvényjavaslatokat a képviselőházban 1939-ig általános, majd részletes vitában, majd harmadszori olvasásban tárgyalták. Az előkészítés feladata a bizottságra hárult.

Csak a miniszter vagy a törvényalkotást célzó önálló indítványt bejegyző javaslatára történt az ugynevezett: angol-magyar tárgyalási rendszer szerint. Ez abban állott,

hogy a tárgyalás a plénum előtt általános vitával vette kezdetét, folytatódott az előkészítő bizottságban tartott részletes vitával. Ez követte a plénum előtt rövid részletes vita és megszavazás esetén harmadszori olvasás. A plénáros ülés a részletes tárgyalás alkalmával már csak nagyon megrövidített tömör tárgyalás volt, mert csak a bizottsági előadó és a bizottságban leszavazott indítványok előadói szólhattak fel.

Ma a törvényjavaslatok tárgyalása hasonlít az angol-magyar tárgyalási rendszerhez

A tárgyalás a Ház ülésében tartott általános vitával veszi kezdetét, ezt követi a bizottságban vagy a bizottságokban tartott részletes vita, végül befejezi a tárgyalást ismét a Házban a §-okként való megszavazás s ha az elnök szükségesnek tartja, a harmadszori olvasás.

Az eddig említett tárgyalások szabályain kívül a képviselőház házszabályai rendelkeznek a költségvetés ^{mal} és azoknak a törvényjavaslatoknak tárgyalásáról, amelyek a közterhek vi-

seléséről és az állami kiadások fedezéséről az egész évre vagy az év egy részére intézkednek, valamint szólanak a zárszámadás tárgyalásáról is.

Ezeket a szabályokat és az ugynevezett rendkívül sürgős tárgyalásra vonatkozóakat a felsőházban tartott tárgyalás ismertetését követőleg külön tárgyaljuk.

□ □ □ □ □

□ □ □ □

□ □ □

A törvényjavaslat tárgyalása tehát képviselőházban tartott általános vitával veszi kezdetét.

A javaslatot - sürgősség esetét kivéve - a szétosztást követő harmadik napon belül napirendre kell tűzni.

A Ház az elnök indítványára legfeljebb két felszólaló meghallgatása után a napirendre tűzött s tartalmilag összefüggő tárgyak vitáját egyesítheti. A felszólalók beszéd ideje

ebben az esetben tíz perc, melyet meghosszabbítani nem lehet. Együttes tárgyalás esetében minden tárgyról külön kell határozni.

Kérdés, hogy kik szólalhatnak fel a vita folyamán? Az előadók, az egyes pártok vezérszónokai, azok, akik szólásra feliratkoznak, a miniszterek is ezek megbizottai.

Minden olyan ügyben, melyet bizottságban előkészítettek, a felszólalásra jogosultak sorjában a következők: a bizottsági előadó, önálló indítványnál az indítványozó, azután a kisebbségi vélemény előadója, végül, akik szólásra feliratkoznak.

Törvényjavaslatok és költségvetés tárgyalásánál az előadók után az egyes pártok vezérszónokait illeti a szólás joga.

Vezérszónokot minden olyan párt állíthat, melynek legalább négy képviselő tagja van. Számaik ötven tagig egy, ezenfelül minden ötven képviselőtag után egy-egy.

A párt a vezérszónokok nevét a Ház elnökénél köteles bejelenteni. A felszólalás sorrendjét az egyes pártok nagysága határozza meg. Az előadó után a javaslat ellen szólót,

azután váltakozva a többit kell szólásra felhívni.

Ha valamelyik párt nem nevezett vezérszónokot, a párt tagjai csak a vezérszónokok után, a feliratkozás sorrendjében szólalhatnak fel.

A vezérszónokok kivételével a Ház minden tagjának, ha fel akar szólalni, a megbízott jegyzőnél fel kell iratkozni. Ez csak az illető tárgy napirendre tűzése után a Ház nyílt ülésén történhet.

A mentelmi jog felfüggesztésére és megsértésére vonatkozó tárgyalásokat kivéve, a felszólalások száma korlátlan. Ugyanannak a tárgynak a vitája folyamán azonban mindenki csak egyszer szólalhat fel.

A szólásra való felhívás a feliratkozás sorrendjében, váltakozva történik. A vezérszónokok után a feliratkozottak közül a szerint kell az első szónokot felhívni, hogy az a javaslat mellett vagy ellen szólott-e?

A szólásra jelentkezők a sorrendet egymás között felcserélhetik, de ezt szóval

vagy írásban az elnöknek kötelesek bejelenteni.

Szólásjogát elveszti az, aki mikor beszédének elmondására felhívták, nincs jelen, vagy kijelenti, hogy a szólás jogától eláll. Ez a jogvesztés arra a vitára - részletes tárgyalás során tehát az illető címre, §-ra, bekezdésre vagy pontra vonatkozik. E rendelkezés a vezérszónokokkal szemben is érvényesül.

Ha azonban valaki a szólásra való felhívás előtt a névsorból törölteti magát, a vita folyamán újból feliratkozhatik.

Törvényjavaslatok tárgyalása során a vezérszónokok beszéd ideje: egy-egy óra, a többi szónoké pedig 30-30 perc. Ezt az alapidőt egyizben egy-egy órával, illetve 30-30 perccel a Ház - kérelemre - vita nélkül meghosszabbíthatja.

A megkezdett beszédet még ugyanabban az ülésben be kell fejezni.

Az a képviselő, akit a napirend tárgyalására megállapított idő ^tzu^olsó 15 percében hívják felszólásra és beszédének a házszabályokban megállapított alapideje az ülés hátralévő idejénél hosszabb, kérheti vagy a

beszéd elhalasztását a következő ülésre, vagy azt, hogy beszédét még ugyanabban az ülésben az alapidőnek megfelelő terjedelemben elmondhassa. A Ház a kérelem felett vita nélkül dönt.

Ha pedig a felszólalásra az utolsó negyed-óra előtt kerülne a sor, s a felszólalás alapideje az ülés hátralévő idejénél hosszabb, a képviselő a napirend tárgyalására szánt időn túl is folytathatja beszédét. A napirend idejének meghosszabbítása csak annyi lehet, amennyi szükséges ahhoz, hogy a képviselő beszédét az alapidőnek megfelelő terjedelemben elmondhassa. Beszédidő-hosszabbítást ilyenkor nem kell kérnie.

Nem kaphat beszédidő-hosszabbítást az sem, akit szólásra a tárgyalásra szánt idő utolsó órájában hívnak fel.

Ha szólásra már senki sem jelentkezik az elnök a vitát bezárja.

A vita bezárása után és a szavazás előtt még felszólalhatnak a miniszter által bejelentett előadók, bizottsági jelentés tárgyalásánál a bizottsági előadó és a kisebbségi

vélemény előadója, végül az önálló indítvány előterjesztője.

A miniszterek az 1848:III.t.c. 28. §-a alapján bármikor felszólalhatnak. Sőt az idézett törvény 29.§-a alapján a Házban köteles megjelenni és felvilágosításokat adni. Az erre vonatkozó indítványt csak valamely napirendre tűzött ügy tárgyalása folyamán és csak azzal kapcsolatban lehet előterjeszteni.

A miniszter bármely javaslatának napirendre tűzésekor indítványozhatja, hogy a Ház a javaslat tárgyalását záros határ időn belül vagy az indítványban megjelölt idő pontig fejezze be. Ez a határidő azonban a vezérszónokok felszólalásait követő napnál rövidebb időpont nem lehet. A vita folyamán a vezérszónokok beszédeinek elhangzását követő második időben is tehet a miniszter hasonló indítványt. Mindkét esetben az indítvány felett a Ház vita nélkül dönt, kétharmad szótöbbséggel.

Ha a Ház az indítványt elfogadja, a napirend tárgyalására napi nyolc /: 8 :/ órát kell fordítani és beszédidő-hosszabbítást adni nem lehet.

Az elnök legkorábban a tárgyalás befejezésére megállapított ülés utolsó órájában a vitát bezárja, tekintet nélkül arra, hogy van-e még szólásra jelentkező, vagy sem. Vita-zárás után csak a miniszter és az előadó szólalhat fel s ezután az elnök szavazásra teszi fel a kérdést.

Kivételes elintézési módja a javaslatoknak zárt ülésben való tárgyalása is. Az elnök, vagy miniszterek kivánságára, vagy ötven jelenlevő képviselő indítványa felett vita nélkül hozott határozattal alakul a Ház zárt üléssé.

Akinek, vagy akiknek kivánságára, illetve indítványára a zárt-ülést elrendelték, a zárt ülésben előterjesztik azt a tárgyat, melynek megvitatását kívánták. Ennek meghallgatása után bárki indítványozhatja a zárt-ülés berekesztését. A Ház az indítvánnyról vita nélkül dönt.

Szabály szerint zárt ülésen határozatot hozni nem lehet.

□ □ □ □ □

□ □ □ □

Az általános vitát a törvényjavaslatoknál a bizottsági részletes vita követi.

A bizottságokban két féle, egymást kizáró tárgyalás lehetséges.

Törvényjavaslatok és a költségvetés tárgyalásánál csak részletes, minden egyéb ügyben pedig, melyeket a Ház a bizottsághoz, vagy bizottságokhoz utasít, vagy amelyeknek előkészítése a bizottságnak házszabályszerinti feladata - csak általános vita van.

E szabály alól egy kivétel van. Mégpedig az országos bizottságban, ha az ügy természete így kívánja, általános és részletes vitának is helye van.

A részletes vita rendszerint §§-okként, illetve címenként történik. Az elnök javaslatára azonban a bizottság több, egymással kapcsolatos §, vagy cím együttes tárgyalását is elrendelheti. Ilyenkor az egyes §-okról, címekről külön-külön kell határozni.

A bizottsági tagokon kívül megjelenési és felszólalási joggal bírnak a bizottsági ülésen az: önálló indítvány előterjesztője,

a miniszter, vagy megbizottja, a Ház tagjai és azok, akiket a bizottság meghallgatás végett meghív.

Az önálló indítvány előterjesztőjét a bizottsági tagok jogköre illeti meg még akkor is, ha nem tagja a bizottságnak. Szavazati joga azonban nincs.

A bizottság az ügyek tárgyalását a szétosztást követő harmadik napon belül nem kezdheti meg. A bizottsági elnök két bizottsági tag írásbeli kérelmére, a nyilatkozat átnyújtását követő negyedik nap valamelyikére köteles összehívni, kivéve, ha a Ház akár saját elhatározásából, akár az illetéke alkotmányos tényező által elnapoltatott.

Ha a bizottsági tagok egyharmada, együttes tárgyalás esetében pedig az összes tagok egynegyede van jelen, a bizottság határozatképes.

Határozatképtelenség esetén az elnök először az ülést egy óránál nem hosszabb időre felfüggeszti. Az ülés újabb megnyitása után a tagok névsorát mindig felolvastatja. Az igazo-

latlanul távollévőkkel szemben illetmény-viszszatartást kell alkalmazni. Aki egy ülésszakban öt olyan ülésről marad távol igazolatlanul, mely nem határozóképes, elveszti bizottsági tagságát.

Az ülések időtartamát minden tárgyra vonatkozóan, az ügy tárgyalása előtt, az elnök indítványára maga a bizottság állapítja meg. Az indítvány felett - legfeljebb két tag felszólalása után - a bizottság vita nélkül dönt.

A felszólalások sorrendje törvényjavaslat és költségvetés tárgyalása folyamán a következő: az előadó, utána indítványt, ellenindítványt, módosítást benyújtó bizottsági tagok, majd a bizottság többi szólásra jelentkezett tagja s ha a bizottság tagjai közül szólásra már senki sem jelentkezik, következnek, akik nem tagjai a bizottságnak és a szabályszerű időpontig indítványt, ellenindítványt, vagy módosítást nyújtanak be.

A vita folyamán minden tag felszólalása során határozati javaslatot, a vita lezárása után pedig kisebbségi véleményt terjeszthet elő.

A határozati javaslatnak a napirenden lévő ügyvel szoros tárgyi összefüggésben kell lennie s felette a bizottság határoz.

Ellenben a kisebbségi véleménynek az egész ügyvel elvi ellentétben kell állania. Felette nem is a bizottság dönt, hanem az előadó a bizottsági jelentéssel együtt nyújtja be a Házban.

A bizottsági tárgyalás folyamán indítvány, ellenindítvány vagy módosítás is benyújtható.

Az indítvány anélkül, hogy a tárgyalás alatt lévő szöveget megváltoztatná, egészen új §-t, vagy bekezdést, új rendelkezést javasol.

A módosítás viszont éppen a szöveg részbeni megváltoztatását célozza. Míg az ellenindítvány az egész szöveg törlését, vagy a régi helyett egy teljesen új szöveg felvételét kívánja.

Indítványt, ellenindítványt, módosítást azok a képviselők is benyújthatnak, akik nem tagjai a bizottságnak. Ezeket meg is

indokolhatják, szavazati joguk azonban nincs.

A bizottság tagjai a §., vagy cím tárgyalásának egész folyamán, a többi képviselők pedig csak a §. vagy cím tárgyalásának megkezdéséig nyújthatnak be indítványt, ellenindítványt, vagy módosítást a bizottság elnökéhez. Ha a fenti előterjesztések a javaslat szövegébe nem illeszthetők be, az elnök azokat visszautasítja.

Határozati javaslatot, indítványt, ellenindítványt, vagy módosítást a benyújtó mindig visszavonhatja, de, ha azt valamelyik bizottsági tag nyomban magáévá teszi, az első indítványozó jogaiba lép.

A beszédidő a bizottságban úgy az általános, mint a részletes vita alkalmával 15 - 15 perc, mely legfeljebb egyezben 10 - 10 perccel, a bizottság hozzájárulásával, meghosszabbítható. Az általános vita folyamán felszólalni csak egyszer lehet. A részletes vita során azonban indokolt esetben az elnök megengedheti, hogy ugyanannál a §-nál, vagy címnél a vitában már résztvett bizottsági tag új-

ból, de legfeljebb még kétszer 5 - 5 percig szólhasson. A beszéidő korlátozása a miniszterekre és megbizottaikra, valamint az előadókra nem vonatkozik.

Klotür alkalmazására akkor nyílik lehetőség, ha az általános vita során, a tárgyalás alatt lévő ügy ellen már négy bizottsági tag szólott; a részletes vita alkalmával pedig, ha a tárgyalás alatt lévő §-hoz a minisztereken és az előadón kívül már négy tag hozzászólott. Ilyenkor bármelyik bizottsági tag indítványozhatja a vita bezárását. Az indítvány felől a bizottság vita nélkül dönt. A vita bezárása után csak a miniszterek, vagy megbizottaik és az előadó szólalhatnak fel.

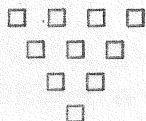
Zárt ülés a bizottságban is lehetséges. Zárt üléssé a bizottság, az elnök vagy miniszter kívánságára, illetve annyi képviselő indítványára alakul, amennyi jelenléte az illető bizottság határozóképeségéhez kell. Az indítvány felett a bizottság vita nélkül határoz.

A bizottság zárt ülésének rendszabályai hasonlóak a Ház zárt ülésére megszabottakhoz.

A zárt ülésen a bizottság tagjain kívül az a képviselő is jelen lehet, aki indítványt, ellenindítványt vagy módosítást nyújtott be.

A tárgyalás befejeztével a bizottság határozatot hoz. Ezt jelentés formájában, a kisebbségi véleménnyel együtt a Ház elé terjeszti.

A Ház a jelentést és a kisebbségi véleményt, a fent megállapított szabály szerint napirendre tűzi.

Miután a Ház általánosságban, a bizottság pedig részleteiben letárgyalta a javaslatot, következik a bizottságban elfogadott szöveg felett való döntés.

Ezt a Ház végzi. Mégpedig olymódon, hogy a bizottságban elfogadott egyes §-okat az előadó - az egész javaslatra vonatkozó fel-

szólalás keretében - ismerteti, kiemelve a bizottság által eszközölt módosításokat s ezután az elnök a §-okat egyenkint szavazás alá bocsátja.

Indítványt, ellenindítványt vagy módosítást ebben az eljárásban csak a miniszter vagy az előadó nyújthat be. A Ház azonban bármelyik képviselő kívánságára az indítványt, ellenindítványt vagy a módosítást a vonatkozó §-sal vagy címmel a bizottsághoz utasíthatja.

A miniszter vagy előadó ugyancsak indítványozhatja, hogy a Ház valamely §.-t újabb megfontolás végett a bizottsághoz küldjön vissza.

A Ház ezekben a kérdésekben vita nélkül - nyomban határoz.

Az általános, majd részletes vita, végül pedig a §-okként történt elfogadás után, ha azt az elnök szükségesnek találja, a javaslatot harmadszor is felolvastatja és a Ház vagy elfogadja, vagy elveti azokat.

A harmadszori olvasás és az elfogadás vagy elvetés abban az ülésben is megtörténhet,

amelyben a Ház a javaslat részletei felett határozott.

Ha a szövegbe ellentmondások csusz-
tak volna, vagy szorosán a szövegezést érintő
módosítások válnának szükségessé, az elnök
az illető bizottság összehívása iránt intézke-
dik. A bizottság pedig az ellentmondások vagy
módosítások tárgyában javaslatot tesz. A Ház
a javaslat felett, közvetlenül a harmadszori
olvasást megelőzően a bizottsági előadó fel-
szólalása után további vita nélkül dönt.

Ha a Ház a javaslatot vagy indit-
ványt elveti - történjék ez a tárgyalás bár-
mely fokozatán is - ugyanabban az ülészakban
tanácskozás alá többé nem kerülhet. Kivétel
e szabály alól az elnöki napirendi indítvány-
nyal szemben előterjesztett ellenindítvány.

□ □ □ □ □

□ □ □ □

□ □ □

□ □

□

A képviselőházban letárgyalt és elfogadott javaslat, melynek már "házhatározat" a neve, a felsőházban is tárgyalás alá kerül.

E tárgyalás a törvényjavaslatok felett, az elnök belátása szerint más ügyben is, általános és részletes vitából áll. Minden más esetben csak általános vitának van helye.

Az ügyek előkészítése itt is bizottságokban történik. Ezek akkor, ha a felsőház plénuma az ügyet úgy tárgyalja, általános és részletes vitában, ellenkező esetben pedig csak általános vitában készítik elő a javaslatokat.

A tanácskozás szabályai akár a plenáris ülésen, akár a bizottságban, egyes lényegtelen eltérésektől eltekintve, megegyeznek a képviselőház tanácskozási módjával kapcsolatosan már ismertetett rendelkezésekkel.

Ezért ezek ismétlését mellőzzük s áttérünk a költségvetés, appropriáció, *indemnitas* és zárszámadás, majd az ugynevezett rendkívül sürgős javaslatok letárgyalásának ismertetésére.

□ □ □

A költségvetést csak a képviselőház tárgyalja. Az appropriáció, az indemnitás és zárszámadás azonban már a felsőházban is megvitatás alá kerül. Ezeket, külön szabályok szerint, csak a képviselőház tárgyalja.

A költségvetés tárgyalása a bizottságban kezdődik olymódon, hogy egy tárca költségvetésének tárgyalása két ülésen át tarthat, egy ülésnek pedig legalább N É G Y órának kell lennie. A beszédidő itt: 15 perc, melyet azonban hosszabbítani nem lehet.

Vita-zárás az alább ismertetendő szabály szerint történik:

A vita bezárása után csak a miniszter, vagy megbizottja szólalhat fel. Ezután az elnök a tárca címeit, az azokhoz tartozó módosításokkal együtt szavazás alá bocsátja. A határozathozatal vita nélkül, egyszerű szavazással történik. Az ülést pedig addig bezárni nem lehet, míg az azon a napon elintézendő tárcára vonatkozóan az összes határozatokat meg nem hozták.

A Ház a költségvetést a bizottsági

jelentés alapján, tárcánként tárgyalja. Mint a törvényjavaslatokat, a költségvetést is a szétosztást követő három napon belül kell napirendre tűzni.

Egy tárca költségvetésének tárgyalása legfeljebb két, de nyolc órás ülésen át tarthat. Ha a Ház valamelyik tárca tárgyalását netalán hamarabb befejezi, az így nyert időt egy másik tárca tárgyalási idejébe nem lehet beszámítani. A miniszter és megbízottjának felszólalásának idő tartama a napirend tárgyalására szánt időbe nem számítható be. Az egyes felszólalások idő tartama 30-30 perc, melyet meghosszabbítani nem lehet.

A vitát az elnök, éppúgy mint mikor a javaslatot záros határidőre vagy meghatározott idő alatt le kell tárgyalni, legkésőbb a tárgyalásra szánt idő utolsó órájában a még hátralévő felszólalásokra való tekintet nélkül bezárja, s ez után csak a miniszter és az előadó szólalhatnak fel.

A szavazás, tárcánként általánosságban, majd címenként külön-külön történik.

Az appropriációt és inden^mnitás a Ház, ha a költségvetés már a Házhoz be van terjesztve általánosságban és részleteiben is, bizottsági előkészítés é^e nélkül tárgyalja az appropriációt legfeljebb hat, az inden^mnitást pedig két ülésben. Az ülések 8 órák.

Ha a fehatalmazási javaslat appropriáción, vagy inden^mnitáson kívül mást is tartalmaz, vagy a költségvetés még nincs benyújtva, a javaslat tárgyalására az egyéb törvényjavaslatok megvitatására előírt szabályok irányadók.

A beszédidő appropriáció általános tárgyalásánál egy óra, az inden^mnitásnál pedig harminc perc. Meghosszabbítást csak a vezérszónokok, de ők is legfeljebb az alapidő terjedelméig kérhetnek. A részletes vitában - mindkét javaslatnál meghosszabbíthatatlanul 15-15 perc a beszédidő.

A vita bezárása úgy történik, mint a költségvetés tárgyalásánál.

Az állami zárszámadásról szóló bizottsági jelentés felett tartott tárgyalás csak

annyiban különbözik más vita menetétől, hogy a beszédidő harminc perc, mely a Ház vita nélkül hozott határozatával még harminc perccel meghosszabbítható. És, ha a jelentés ellen már nyolc képviselő felszólalt, a Ház bármely tagja indítványozhatja a vita bezárását. Az indítványról a Ház vita nélkül dönt.

□ □ □
□ □ □

A házszabályok a törvényjavaslatok tárgyalására egy gyorsabb eljárást is lehetővé tesznek.

Az ilyen módon tárgyalt ugynevezett rendkívül sürgős törvényjavaslatok is úgy a képviselőházban, mint a felsőházban tárgyalás alá kerülnek. Az eljárás indítványozásának joga - háboru idején, vagy az országot közvetlenül fenyegető háborus veszély esetében - a képviselőházban a minisztert valamely törvényjavaslat benyújtásával kapcsolatban, a felsőházban az elnököt vagy minisztert illeti meg.

Ugyanis háborus veszély esetén az ezzel kapcsolatos törvényjavaslatról szóló képviselőházi üzenet beérkezésekor a kormány bármely tagjának kivánságára az elnök a felsőházat haladéktalanul összehívja. Így tesz akkor is, ha a kormány arról értesíti, hogy ilyen törvényjavaslatot a felsőházban kíván benyújtani.

Az ülésen az előbbi esetben az elnök, az utóbbiban pedig a miniszter indítványozza a rendkívül sürgős tárgyalást.

Mindkét Ház az indítvány felett kétharmad szótöbbséggel határoz.

Ha a képviselőház az indítványt elfogadja, a javaslatot nyomban szét osztják és a következő ülés napirendjére tűzik. A tárgyalás menete a következő:

Az általános vita egy nyolc órás ülésen át tart. Ezen először az előadót, aztán a szólásra jogosultak közül a javaslat ellen elsőnek feliratkozott képviselőt illeti a szó. A beszédidő harminc perc, melyet egyizben harminc perccel - a Ház engedelmé-

vel - meglehet hosszabbítani.

Az általános vitára engedett idő elteltével az elnök a vitát bezárja. Ezután csak a miniszterek és az előadó szólalhat fel. A tanácskozás befejeztével az elnök a törvényjavaslatot - a vita folyamán benyújtott határozati javaslatokkal együtt, ezek felolvasása nélkül - szavazás alá bocsátja. A Ház egyszerű szavazással dönt.

A részletes vitát a bizottságban, vagy bizottságokban még ugyan azon a napon meg kell tartani, amelyen a Ház az általános vitát befejezte. A tárgyalás időtartamának megállapítása az általános rendelkezés irányadó. Az idő letelte után az elnök a vitát bezárja, tekintet nélkül arra, hogy a javaslatot a bizottság letárgyalta-e vagy sem, s utána a még hátralévő egyes szakaszokat a hozzájuk tartozó esetleges módosításokkal együtt szavazás alá bocsátja.

A Ház a bizottsági jelentés felett a legközelebbi ülésen, ha szükséges, a napirenden lévő ügy megszakításával is, a tör-

vényjavaslatok egyes §-ai felett való döntésmegállapított szabály szerint határoz.

Ezek után, vagy esetleg ezeket megelőzően, ha a javaslatot itt nyújtják be, a felsőházban a tárgyalás azzal veszi kezdetét, hogy az elnök lehetőleg valamelyik bizottság előadóját, előadóul kijelöli s a törvényjavaslatot a Ház tagjai közt nyomban szétosztatja.

A javaslatot a bizottsági tárgyalás után, de legkésőbb a sürgősséget kimondó határozatot követő napon napirendre kell tenni. A Ház a javaslat tárgyalását a bizottsági jelentés beérkezésére való tekintet nélkül megtartja.

A rendkívül sürgősnek nyilvánított javaslat felett egy ülésben kell dönteni. Az általános vita legfeljebb nyolc órán át, a részletes vita pedig négy órán át tarthat. Szólásra először az előadót, utána a javaslat ellen feliratkozott első szónokot kell felhívni. Az általános vita során a beszédidő harminc perc, míg a részletes vita alkalmával tizenöt perc. Az előadó és miniszter fel-

szólalása az említett nyolc, illetve négy órába nem számítható be.

Az általános vita bezárására a képviselőháznál mondottak érvényesek. A részletes vitát illetően pedig a következőket állapíthatjuk meg:

Az elnök az előirt négy óra után a vitát akkor is bezárja, ha a Ház javaslatot még részleteiben nem tárgyalta le. Azután a képviselőház bizottságában követett szabály szerint szavazás következik.

A Háznak a javaslat felett még ugyanabban az ülésben, melyben a részletes vitát befejezte, vita nélkül dönteni kell.

□ □ □

□ □

□

A Ház elhatározásának, véleményének megállapítása a szavazás. Ez történhet nyíltan, egyszerű vagy névszerinti szavazással vagy titkosan. A két Ház általánosságban azonos szavazási eljárást követ.

A szavazás a kérdés feltevésével veszi kezdetét. A kérdést az elnök teszi fel mégpedig úgy, hogy arra igennel, vagy nemmel lehessen válaszolni. Ha a kérdés több részből áll, arra részenként lehet szavazni. Az erre irányuló indítványról a Ház vita nélkül határoz. A kérdés feltevéséhez - a szavazás előtt - két képviselő, illetve felsőházi tag szól hozzá.

A képviselőház házszabályai ide vonatkozóan korlátozást állapítanak meg. Éspedig a felszólaló két képviselő csak öt-öt percig beszélhet s a beszédidőt meghosszabbítani nem lehet. A napirendi indítvány és a beszédidő meghosszabbítását célzó kérelem tárgyában előterjesztett elnöki kérdés feltevéséhez pedig nem lehet hozzászólni.

A szavazás mindkét Házban a jelenlévő tagokra nézve, kötelező. Szavazatát senki nem indokolhatja és a szavazás közben beszédet nem mondhat. A feltett kérdésre rendszerint egyszerűen szavaznak. Ez ülve maradásal vagy felállással történik. Ha az eredmény

kétségesnek mutatkozik az elnök ellenpróbát tehet és, ha szükségesnek látja, a jegyzők a szavazókat fejenként össze számlálják. Általában minden kérdést egyszerű szavazással kell eldönteni, amit a következő ülésre halasztani nem lehet.

A névszerinti szavazás a felsőházban, tiz jelenlévő tagnak a szavazás előtt beadott írásbeli kérelmére rendelő el s ugy törté-
nik, hogy névsorolvasás közben a felhívott tag, helyéről felállva adja le szavazatát.

A képviselőházban a névszerinti szavazást, csak a törvényjavaslatok általános-
ságban való elfogadásának kérdésében lehet kérni. Amennyiben harminc jelen levő képviselő írásban kéri, el is kell rendelni. Ugyan-
csak harminc jelenlévő képviselő írásban be-
adott kívánságára a névszerinti szavazást a
következő ülésre kell halasztani. A szavazás
megkezdése előtt, az elnöksorshuzással meg-
állapítja azt a névbetűt, amellyel a szava-
zást kezdik. A szoros értelemben vett szava-
zás pedig ugy történik, mint a felsőházban.

A képviselőház bizottság^aiban azonban a törvényjavaslatok egyes §-ainál és a költségvetés egyes címeinél, ha a határozóképeséghez szükséges számú jelenlévő bizottsági tag írásban kéri, a névszerinti szavazást el kell rendelni. Az elnök minden esetben csak szavazat egyenlőség esetében szavaz. Kivétel: a költségvetés tárgyalásánál az az ülés, amelyben határozatot kell hozni és amelynek utolsó órájában az elnök a vitát bezárja.

A titkos szavazásra nézve a felsőház házszabályai bővebben rendelkeznek.

Titkosan és összehajtott szavazólapokkal történnek a választások és valamely jogszabállyal a Háza bizott jelölések.

A szavazás technikája a következő: a jegyzők egyike olvassa a szavazásra jogosult parlamenti tagok névsorát, akik egyenkint, a felhívás sorrendjében a Ház asztalán lévő urnába helyezik szavazólapjukat. Ennek befejeztével az elnök szavazásra hívja fel azokat, akik még nem szavaztak. Ha már nincs több jelentkező, az elnök felügyelete alatt, az

ülés színe előtt a jegyzők összeszámolják a szavazatokat. Az eredményt azután az elnök hirdeti ki.

A felsőház házszabályai rendelkeznek még arra az esetre is, ha csak egy állás vagy hely kerül betöltésre és ehhez általános szótöbbség kell, de ez nincs meg. Ilyenkor az aránylag legtöbb szavazattal rendelkező két tag között a szavazást meg kell ismételni. Szavazategyenlőség esetén sorshuzás dönt. Akkor pedig, ha szavazategyenlőség esetében, többen jöhetnek a szűkebb körű szavazás elrendelésénél figyelembe, sorshuzás dönti el, hogy melyik két tagot kell szavazás alá bocsátani.

Üres szavazólapok a szavazásnál figyelembe nem jönnek. Viszonylagos többséget igénylő választásnál is szavazat egyenlőség esetén, az egyelő szavazatot nyert tagok között, sorshuzás dönt.

A határozati javaslatok és a pénzájánlatok felett tartott szavazás mindkét Házban hasonló módon megy végbe.

Az előbbi felett szavazni csak a tárgyalás alatt álló törvényjavaslat vagy önálló indítvány általánosságban történt elfogadása után lehet, kivéve a halasztó természetűeket, melyeket már megelőzőleg szavazás alá kell bocsátani.

Az utobbiak felett pedig a szavazás úgy történik, hogy előbb a legnagyobb összeget, azután az összeg nagyságának sorrendjében, a javaslatba hozott kisebb összegek kerülnek szavazás alá.

Mind ezeken kívül a felsőház házszabálya rendezi az általános és részletes vitánál követendő szavazási sorrendet.

Az általános tárgyalás keretében először a halasztó indítvány felett határoznak, azután, ha ez nincs vagy elvetették, azt a kérdést kell eldönteni, hogy általánosságban elfogadja-e a Ház a javaslatot vagy önálló indítványt a részletes vita alapjául, illetve, amikor csak általános vita van, véglegesen

A részletes vitában pedig a szavazás

sorrendje úgy alakul, hogy határozni kell először az érdemleges határozat elhalasztása iránt, azután arról az indítványról, mely a szakasz törlésére irányul. Ha ilyenek nincsenek, vagy azokat mellőzték a bizottsági jelentés kerül szavazás alá és, ha ezt elvetik, kerül sor a tárgyalás során beadott indítványok közül arra, mely a tárgyalás szövegtől a legtávolabb áll s utána a többi, távolfo-^{száruk}kozata szerinti sorrendben.

A szöveg kiegészítésére vagy új szakasz felvételére irányuló indítványt csak a tárgyalás alatt álló szakaszra történt szavazás után lehet elfogadni, vagy elvetni.

Mindkét Háznak a fenti szabályok szerint hozott határozata feltétlen érvényű. Óvást vagy ellenmondást egyik ellen sem lehet előterjeszteni.

□ □ □ □

□ □ □

□ □

□

Mint a képviselőház, mint a felsőház plenáris és bizottsági tárgyalásai nyilvánosak. Azonban a két nyilvánosság között különbség van. Míg a bizottsági ülések csak az illető Ház tagjai részére, addig a plenáris tárgyalások mindkét Házban, amennyiben nem zártak, a közönség számára is nyilvános. Természetes azonban, hogy a hallgatóság bejutása a parlamentbe feltételhez van kötve. Ezt megkívánja az országgyűlés munkájának komolysága és rendkívüli fontossága.

A nyilvánosság kérdését azonos módon rendelkezik a két Ház házszabályai.

Az ülések tartama alatt a parlament tagjai részére fenntartott helységben csak az országgyűlés tagjai, a miniszterek, a parlamentnek bejelentett miniszteri megbizottak és a szolgálatot teljesítő országgyűlési tisztviselők tartózkodhatnak. A gyorsíróknak, naplószerkeztőknek az ülésteremben külön hely van kijelölve.

A hallgatóság pedig csak a karzatokon helyezkedhetik el. A karzat egy része a név-

re szóló belépőjeggyel rendelkezők számára, másrésze, a képviselőházban, a felsőházi tagok, a felsőházban pedig, a képviselők részére van fenntartva.

Külön hely van biztosítva a karzaton a külföldi követségek és diplomáciai testületek tagjainak, a főispánoknak, miniszteri tisztviselőknek, helybeli és vidéki, külföldi hírlapíróknak.

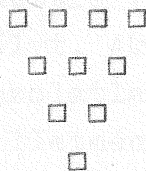
A névre szóló belépőjegyeket a háznagyi hivatal, a Ház tagjainak kérelmére állítja ki. A belépőjegyeket a háznagy osztja szét. Az elnöknek meg van az a joga, hogy saját rendelkezésére bizonyos számú napijegyet fenntarthat.

A hallgatóság csendet és rendet köteles megőrizni, tetszését vagy nem tetszését nem nyilváníthatja. Ha valaki a csendet vagy rendet megzavarja az elnök először megintí, másodsor az 1848.IV.t.c. értelmében, az egyes hallgatót vagy illető karzat hallgatóságát, a karzatról kiutasíthatja. Ha a rendezés még erre sem szűnik meg, az elnök az

összes karzatok kiürítését rendeli el. A rendezavarók azonkívül még meg is fenyithetők.

Az elnök intézkedéseit a háznagy az alája rendelt közegek utján foganatosítja. A rend és csend biztosítása érdekében, ha erre szükség merül fel, az elnök a karhatalmat is igénybe veheti.

A hallgatóság kizárása azonban nem jelenti azt, hogy a parlament tanácskozásait ezután a nyilvánosság nélkül tartja meg, mert mind két Ház az ülést határozata szerint vagy még azon a napon, vagy később, de ismét nyilvánosan, a hallgatóság bebocsátása mellett folytatja.

A házszabályok azokon a fegyelmező rendelkezéseken kívül, melyeket már tárgyalunk, még számos hasonló célú szabályt tartalmaznak.

A fegyelmi jog gyakorlása tulnyomólag az elnök és részben a Házat magát illeti meg. S ezért van az, hogy a fegyelmi rendszabályokat és itt a parlament tagjaival szemben alkalmazhatókra gondolunk, a Házak házszabályai az elnök jogkörével kapcsolatosan tárgyalják. Az elnök végrehajtó közege ebben a vonatkozásban is, a háznagy az alája rendelt személyezettel.

De mielőtt a részletekbe bocsátkoznók, általános szabályként kell megállapítani, hogy az ülések látogatása a parlamenti tagok részére kötelesség. Mert tizenöt napnál hosszabb időre - csak az illetékes Ház - tizenöt napnál rövidebbre való eltávozásra pedig az elnök ad engedélyt. Aki tizenöt napnál hosszabb ideig igazolatlanul távol marad, a távollét idejére illetményt nem kap mindaddig, míg távollétét nem igazolja.

Ezekután pedig vessük fel a kérdést, hogy milyen intézkedések alkalmazhatók a parlament tagjaival szemben?

Először azokat vesszük sorra, ame-

lyeket az elnök alkalmazhat: figyelmeztetést, szómegvonást, rendreutasítást, a mentelmi bizottsághoz való utasítást, kizárást, karhatalommal való eltávolítást. Majd ezekután amelyeket a Ház a mentelmi bizottság javaslatára rendelhet el: a Ház ünnepélyes megkövetését, jegyzőkönyvben való megrovást s esetleg ennek az illető képviselő választókerületében, a megrótt képviselő költségén, falragaszok útján való közzétételét, képviselőnek a Házból és annak üléseiről, határozott időtartamra való kizárását.

A felsorolt intézkedéseknek rendszerinti velejárója az illetmény visszatartás.

Aztva képviselőt, de felsőházi tagot is, aki beszédét tartósan olvassa, vagy hosszasan idéz, vagy a tárgytól, melynek jogcímén felszólal, eltér, az elnök figyelmeztetni köteles. Ez háromszor ismétlődhet. Harmadszori figyelmeztetés alkalmával az elnök a szót is tartozik megvonni, de ezt már a második figyelmeztetés esetében is megteheti.

Rendre utasítani viszont azt kell,

aki a nemzet érdekeit, a Ház méltóságát, a köz-
erkölcsiséget, a parlamenti, a nemzetközi il-
lemet vagy szokásokat, a nemzeti vagy vallásos
kegyeletet sértő kifejezést használ, a Ház
tagja vagy a Házon kívül álló személyek, tár-
sadalmi osztályok, nemzetiségek, hitfelekeze-
tek ellen sértést tartalmazó, vagy ezek ellen
gyűlöletre izgató nyilatkozatot tesz.

A harmadszori rendreutasítás után
feltétlenül, de ha az eset súlyos, már az el-
ső után is, a szót megvonja. Durva sértést
elkövető képviselővel szemben a rendreulasi-
táson kívül a mentelmi bizottsághoz való uta-
sítás is alkalmazható.

Az, akitől az elnök a szót megvonja
abban az ülésben többé semmiféle jogcímen fel
nem szólalhat. Az elnök javaslatára a Ház vi-
ta nélkül hozott határozattal, az elnök fe-
gyelmi intézkedését maga után vonó nyilatkoza-
tot vagy kifejezést a gyorsírói jegyzetektől
töröltethet s a Ház naplójából kihagyathat.
A Háznak ez az intézkedése semmiféle jogcímen
felszólalás tárgya nem lehet. A törölt nyilat-

kozatot vagy kifejezést pedig külön jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A rendreutasításra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően kell alkalmazni azzal szemben is, aki a tiltott cselekményeket közbeszólás alakjában követi el, vagy az elnök rendelkezésének ellen szegül és a csendet és rendet zavarja, vagy beszédét tovább olvassa, illetve hosszasan idéz.

Ugyancsak elnöki rendre utasításban, vagy szükség esetén a mentelmi bizottsághoz való utasításban részesül az, aki az elnök figyelmeztetése, rendreutasítása, továbbá a szó megvonása, vagy a mentelmi bizottsághoz utasítás ellen felszólal vagy vita ^{alt} tárgyává teszi.

Joga van az elnöknek a mentelmi bizottsághoz való utasítással egyidejűleg a képviselőt vagy képviselőket, névszerint megnevezve, az ülésről kizárni, ha az illető, vagy illetők a rendzavarást a mentelmi bizottsághoz utasításuk ellenére is folytatják.

A kizárás következménye pedig az,

hogy a képviselő elnöki engedély nélkül a Ház épületébe mindaddig, amíg ügyében a mentelmi bizottság javaslata alapján a Ház nem határozott - nem léphet be, kivéve, ha valamely bizottságba, mely az ő ügyét tárgyalja, megidézik. Aki e tilalom ellen vét, mint újabb engedetlenséget elkövetővel szemben a mentelmi bizottság elé való utasítást és az 1938:XIX. törvénycikk 219.§-ának rendelkezését kell vele szemben alkalmazni.

A kizárás következményei nem érvényesülnek akkor, ha a parlament kormányzóválasztásra gyűlt egybe. Ebből a célból tartott együttes ülésen tehát a kizárt képviselő is akadálytalanul megjelenhet.

Ha pedig a képviselők közül valaki a csendet és a rendet tartósan zavarja s az elnök intézkedéseinek nem engedelmeskedik, az elnök karhatalom igénybevételével is kivezetetheti és a Háznak vagy bizottságnak erről az üléséről távoltartatja az illetőt. Ha erre sor kerülne, a foganatosítás idejére a házszabályok a karzatok kiürítését rendelik.

A rendreutasítás és az elnök által történt kizárás esetén kívül, ha a képviselők közül valaki a Ház vagy a bizottság ülésén akár felszólalás közben, akár közbeszólás formájában a Ház tagjáról a becsület védelméről szóló törvény 1, 22, vagy 24. §-iban meghatározott vétség tényálladékát kimerítő kijelentést tesz, a sértett írásbeli kérelmére az elnöknek joga van anélkül, hogy a Háznak erről jelentést tenne, az ügyet a mentelmi bizottsághoz utasítani.

Ugyan ezt megteheti akkor is, ha a képviselő a sértést hatóság, közttestület, ezeknek tagja, hivatalnok, vagy más közege avagy a Házon kívül álló más személy ellen követi el. Feltéve azonban, hogy az illető vagy az 1914:XIII.törvénycikk 9.§-ának második bekezdésében a felhatalmazás megadására jogosult személy, a sértő kifejezés használatától számított 30 nap alatt a Ház elnökéhez, az eljárás megindítása végett, kérelmét előterjeszti.

Az elnök javaslatára ugyan, de

a Ház utasítja a mentelmi bizottsághoz azt, aki a zárt ülések történetek tekintetében fennálló titoktartási kötelezettséget megszegi. A Ház a mentelmi bizottság javaslata felett a továbbiak szerint dönt.

A Ház, az általa elrendelhető fegyelmi intézkedésekben, a mentelmi bizottság javaslata alapján hozza határozatát. E szabály alól azonban van egy kivétel: ha zárt ülésen az elnök fegyelmi jogkörét meghaladó intézkedés válik szükségessé, a Háznak nem a mentelmi bizottság, hanem az elnök tesz javaslatot. Az elnök javaslatáról a zárt-ülés legfeljebb négy képviselő felszólalása után dönt.

A bizottság javaslatát a legrövidebb időn belül köteles a Ház elé terjeszteni s ebben a következő előterjesztéseket teheti:

Javasolhatja a Ház ünnepélyes megkövetését, a jegyzőkönyvi megrovást s esetleg annak közzétételét, a képviselőnek a Házból és annak üléseiről, határozott időtartamra szóló kizárását.

A mentelmi bizottság javaslatát a

Ház a benyújtáskor azonnal tárgyalás alá veszi és az előadónak, majd a kisebbségi vélemény előterjesztőjének felszólalása után, további vita nélkül dönt. A felszólalások tíz-tíz percig tarthatnak, beszédidő hosszabbítást kérni nem lehet.

Akit a Ház ünnepélyes megkövetésére ítéltek - a pénzbüntetésen felül - köteles a legközelebbi nyílt ülésen az elnöki emelvényel szembe fordulva, a következő kijelentést megtenni:

" A t.Ház határozatának megfelelően, a házszabályok rendelkezéseivel szemben tanusított magatartásom miatt a t. Házat ünnepélyesen megkövetem."

Hana képviselő e nyilatkozatot nem teszi meg a meghatározott időben s mulasztását nem igazolja elfogadható okkal, vagy igazolását az elnök nem fogadja el, az elnök a mentelmi bizottsághoz utasítja. A mentelmi bizottság javaslata felett hozott döntvény az illető képviselő, a büntetésen kívül, illetmény visszatartásban részesül. A Ház ün-

nepélyes megkövetésére ítélt képviselőnek addig, amíg ezt a kötelezettségét nem teljesíti, sem felszólalási, sem szavazati joga nincs.

A jegyzőkönyvi megrovással illetmény visszatartás és esetleg a megrovásnak a képviselő választó kerületében - az ő költségén - falragaszok útján való közzététele jár együtt.

A Ház által elhatározott kizárás esetén az elnök - indokolt esetben - egy későbbi ülésen előterjesztést tehet, hogy a Ház a kizárás időtartamát rövidítse meg. A megrövidített idő tizenöt napnál kevesebb nem lehet.

Az ideiglenesen kizárt képviselő a kizárás ideje alatt az Országház épületébe nem léphet be, kivéve, ha valamelyik bizottságba, amely az ő ügyét tárgyalja, megidézik. Aki ezt a tilalmat áthágja, azt el kell távolítani és esetről-esetre illetmény visszatartásban kell részesíteni.

Mint már említettük, a fegyelmi büntetésekkel rendszerint illetmény-visszatartás is együtt jár. De ezen kívül is az ülések látogatásának kötelességével kapcsolatosan a

mulasztóval szemben helye van illetmény visszataratásnak is.

Aki a határozó- és tanácskozóképeség, vagy határozatképtelenség megállapítása miatt elrendelt névsorolvasás alkalmával igazolatlanul távol van, ha távollétét még ugyanazon az ülésnapon belül kellőleg nem igazolja, egy napra eső illetményét veszti el. Ha pedig a névsorolvasás napján nem igazolja távolmaradását kellőleg, folytatólagosan mindaddig, míg az ülésről való elmaradását az elnöknel személyesen nem igazolja, részesül illetmény-visszatartásban. Aki pedig három, nem ugyanazon ülésen tartott névsorolvasásról marad távol igazolatlanul, a fenti mértéken túl illetményének még nyolc napra eső részét veszti el. E szabályokat az igazoltan távollévőkön kívül, azokkal szemben nem lehet alkalmazni, akik a Ház hozzájárulásával maradtak el az ülésről.

A fegyelmi intézkedés mellett illetményéből is vissza kell tartani annak, akit az elnök rendreutasít; mégpedig a másodizben

rendreutasított képviselőnek két napra, a harmadizben rendreutasítottnak három napra eső illetményét.

Akit a Ház ünnepélyes megkövetésére ítéltek, ö t napra eső illetményét veszti el s ha a képviselő a Ház megkövetését igazolatlanul elmulasztja, még ezen felül elveszít annyit, amennyi a mulasztástól a mentelmi bizottság javaslata felett hozott döntésig jár.

A jegyzőkönyvi megrovásban részesülő képviselőnek t i z napra eső illetményét kell visszatartani.

Legsúlyosabb e fegyelmi mellékbüntetés az ideiglenes kizárással kapcsolatban. Itt a minimális összeg t i z e n ö t napra járó illetmény. Ha a képviselő a kizárás következményét képező tilalmakat megszegi, esetről-esetre h u s z napra eső illetményének visszatartásában kell részesíteni.

A visszatartott illetmények hováfordítása felől a gazdasági bizottság határoz.

